УДК 35.078:681.518

Концептуальні основи періодизації державної інформаційної політики України

В.М. ДРЕШПАК
Дніпропетровський регіональний інститут державного управління
Національної академії державного управління при Президентові України,
м. Дніпропетровськ, Україна, E-mail: profi1@ua.fm

Авторське резюме
Визначено концептуальні основи авторського підходу до періодизації державної інформаційної політики. Періодизацію державної інформаційної політики запропоновано здійснювати з урахуванням: 1) розвитку національного законодавства як правової основи цієї державної політики; 2) структури та змісту діяльності суб'єкта управління у сфері цієї державної політики; 3) стану та основних змін об'єкта управління (власне інформаційної сфери). Виокремлено п'ять основних періодів становлення та розвитку державної інформаційної політики України, обґрунтовано їх хронологічні рамки та описано їх зміст. У межах цих періодів розглянуто процеси формування правових основ державної інформаційної політики України, трансформації суб'єктів державного управління, а також окремих галузей національної інформаційної сфери. Складено прогноз щодо термінів завершення поточного періоду розвитку державної інформаційної політики України та його очікуваних результатів.

Ключові слова: державна інформаційна політика України, ретроспективний аналіз державної політики, періодизація державної політики, суб'єкти державної політики, об'єкти державної політики, засоби масової інформації, комунікативна діяльність.

Conceptual framework of the public information policy periodization in Ukraine

V.M. DRESHPAK
Dnepropetrovsk regional institute of public administration, the National academy of public administration, office of the President of Ukraine, Dnepropetrovsk, Ukraine, E-mail:profi1@ua.fm

Abstract
The conceptual framework of author's approach to the periodization of the public information policy is defined. Author proposes to implement periodization of public information policy taking into consideration: 1) development of national legislation as the legal basis of public policy, 2) structure and content of subject of management in this policy field, and 3) status and major changes of object of management (actually information field). Five main periods of formation and development of national information policy in Ukraine are singled out. The author justifies and describes their chronological framework and meaning. Within these periods the processes of forming a legal basis of public information policy in Ukraine, transformation of public administration subjects as well as certain industries of national information sector are considered. The forecast of deadlines for completion of the current period of public information policy development in Ukraine and its expected results have been done.

Keywords: public information policy in Ukraine, retrospective analysis of public policy, public policy periodization, public policy subjects, public policy objects, mass-media, communication activities.

Постановка проблеми. Потреба в періодизації державної інформаційної політики України має як теоретичне, так і практичне значення. Адже виокремлення та дослідження періодів становлення і розвитку державної інформаційної політики України пов'язана не лише з необхідністю виявити еволюцію пріоритетів, підходів до формування та реалізації цієї державної політики, але й з потребою з'ясування трендів і закономірностей державного управління інформаційною сферою держави на сучасному етапі. У такий спосіб на основі ретроспективного аналізу державної інформаційної політики можуть бути сформульовані прогнози, які дозволять запобігти певним проблемам в інформаційній сфері, або (у разі виникнення таких проблем) ефективно їх розв'язувати. Разом з тим, наявність різних підходів до здійснення такої періодизації актуалізує першочергове визначення концептуальних основ такого дослідження.

Аналіз досліджень і публікацій. Поряд з наявністю достатньо різних підходів до розуміння як суті державної інформаційної політики, так і її періодизації нами не виявлено комплексних досліджень, де б розкривалися усі періоди еволюції державної інформаційної політики України з 1991 р. до наших днів та пропонувалися підходи щодо прогнозування її подальшого розвитку. Разом з тим, рядом авторів досліджувалася державна політика в окремих сферах інформаційної діяльності. Наприклад, періодизацію державної політики у сфері засобів масової інформації розробляли Д. Дуцик, В. Петренко, а також автор цієї статті. Періодизацію державної політики у сфері розвитку інформаційного суспільства, інформатизації, формування електронного врядування здійснювали О. Кукарін, А. Семенченко, С. Чу-

© В.М. Дрешпак, 2013

кут. Періодизацію державної політики у сфері бібліотечної справи запропоновано Л. Голохою. Часто дослідники, здійснюючи масштабний ретроспективний аналіз державної політики в окремих сферах інформаційної діяльності, період з 1991 р. виокремлюють як єдиний і цілісний. Хоча насправді за цей час державна інформаційна політика України в цілому та державна політика в окремих сферах інформаційної діяльності пройшла неоднозначні за своєю суттю періоди становлення та подальшого розвитку.

Мета дослідження. Метою цієї статті є визначення концептуальних основ періодизації державної інформаційної політики України.

Виклад основного матеріалу. По-перше, періодизацію державної інформаційної політики ми будемо розглядати у контексті методології ретроспективного аналізу державної політики. Саме в такий спосіб проявляється прикладний аспект цього дослідження. Ретроспективний аналіз вважається різновидом синектичного аналізу, а синектика, як зауважує відомий дослідник у галузі аналізу державної політики В. Дан, ґрунтується на припущенні, що «усвідомлення однакових або подібних зв'язків між проблемами суттєво збільшить можливості аналітиків щодо розв'язання проблем». Тобто, аналітики можуть використовувати минулий досвід для розгляду нині актуальних проблем, щоб розібратися з поточними ситуаціями. Адже часто «виявляється, що нова проблема є старою, просто трохи зміненою», тому «старі проблеми можуть мати потенційні рішення для нових». До того ж, синектичний аналіз, за визначенням М. Пола Брауна, дає змогу проаналізувати погано структуровані проблеми [1, с. 98]. А саме до цієї категорії слід відносити проблеми, на розв'язання чи попередження яких зорієнтована державна інформаційна політика України.

Ретроспекцію можемо розглядати ще й як своєрідну модель, необхідну для ілюстрації практичних наслідків тієї чи іншої політики. Такий підхід певним чином зможе компенсувати той самий слабкий зв'язок між високою теорією та дослідницькою практикою, притаманний більшості суспільних наук, на відміну від природничих [3, с. 55]. Також на основі виявлених за допомогою ретроспективного аналізу тенденцій можна формувати припущення та розробляти прогнози розвитку цієї державної політики в майбутньому.

По-друге, вивчення періодів розвитку державної інформаційної політики України потребує конкретизації самого змісту та об'єкта цієї політики. Адже від цього залежить, які саме аспекти інформаційної сфери необхідно брати до уваги, здійснюючи періодизацію.

Сутність поняття «державна інформаційна політика», викладеного у різних нормативно-правових актах та їх проектах, у наукових працях не має єдиного тлумачення. Закон України «Про інформацію» у своїй першій редакції (1992 р.) подає державну інформаційну політику як сукупність основних напрямів і способів діяльності держави по одержанню, використанню, поширенню та зберіганню інформації [5]. Нова редакція цього Закону (2011 р.) такого визначення вже не містить. Також відбулися зміни у формулюванні основних напрямів цієї державної політики [4]. Ці зміни полягали насамперед у конкретизації цих напрямів з доповненням їх переліку такими як: створення умов для формування в Україні інформаційного суспільства; забезпечення відкритості та прозорості діяльності суб'єктів владних повноважень; розвиток електронного урядування.

Також відрізняються підходи щодо об'єкта державної інформаційної політики. У загальному розумінні такими об'єктами є: інформаційні процеси та відносини, інформаційні ресурси, інформаційна інфраструктура. Конкретний, прикладний підхід привертає увагу до певних галузевих складових, що можуть бути об'єктом окремих державних політик у межах більш масштабної державної (національної) інформаційної політики. Якщо на початку періоду Незалежності основна увага приділялася здебільшого загальним аспектам інформаційної діяльності, сфері засобів масової інформації та видавничої діяльності, гарантуванню інформаційного суверенітету держави, то вже наприкінці 1990-х рр. посилилася увага до питань інформатизації та розвитку інформаційного суспільства. Зокрема, проект Концепції національної інформаційної політики України, розроблений у 2002 р. Держкомінформом України, розглядав такі складові інформаційної політики: державна політика у сфері засобів масової інформації, державна політика у сфері комп'ютерних технологій і систем телекомунікацій, державна політика у книговидавничій сфері, державна політика у сфері поліграфічного виробництва, державна політика у сфері розповсюдження видавничої продукції, державна інформаційна політика в архівній та бібліотечній справі, державна інформаційна політика в галузі кінематографії, державна інформаційна політика у сфері рекламної діяльності, державна політика в галузі виставково-ярмаркової діяльності, державна політика щодо інформаційної діяльності науково-просвітницьких громадських організацій, державна політика у сфері забезпечення інформаційної безпеки України [2]. У полі державної інформаційної політики також перебувають і певні аспекти державної мовної політики, комунікативної політики органів державної влади та органів місцевого самоврядування.

У цьому дослідженні ми виходитимемо з позицій максимально широкого розумін-

ня змісту державної інформаційної політики, структури її об'єкта. З урахуванням цього поняття «державна інформаційна політика» розглядатиметься нами як цілеспрямована діяльність держави через уповноважені нею органи з метою подолання чи попередження суспільно значимих проблем у сфері інформаційних процесів і відносин, що здійснюються чи можуть здійснюватися з використанням необхідної сукупності інформаційних ресурсів та інформаційної інфраструктури певними суб'єктами інформаційних відносин.

По-третє, потребують урахування також загальні умови, в яких формується та реалізується ця державна політика. Адже їх зміна також дуже часто визначає «переломні» етапи та обумовлює зміст окремих періодів. Так, з 1991 р. в інформаційній сфері України та світу відбулися суттєві зміни, трансформувалися політичні уявлення про місце цієї сфери в суспільному житті, а також роль держави в її регулюванні. Згодом змінювалося розуміння мети і змісту державної інформаційної політики, механізмів державного впливу на інформаційні процеси та відносини. Зрештою за цей час зазнала модернізації вся інформаційна сфера. Відповідним чином змінювалося законодавство, структура та функції суб'єктів цієї політики.

Таким чином, з урахуванням зазначеного вище, періодизацію державної інформаційної політики доцільно здійснювати з урахуванням таких трьох аспектів: 1) розвитку національного законодавства як правової основи цієї державної політики; 2) структури та змісту діяльності суб'єкта управління у сфері цієї державної політики; 3) стану та основних змін об'єкта управління (власне інформаційної сфери), а саме: суб'єктів і механізмів інформаційних процесів і відносин, інформаційних ресурсів, інформаційної інфраструктури.

Проведений аналіз, на наш погляд, дозволяє виокремити з 1991 року по цей час п'ять таких періодів. Останній з них ще триває.

Перший період (з 1991 по 1994 роки) характеризується процесами формування правових основ регулювання інформаційної сфери України, визначенням основних напрямів державної інформаційної політики, певним плюралізмом суб'єктів її здійснення, виникненням і подоланням проблем перехідного етапу, інтенсивним розвитком інформаційного простору держави, у першу чергу сфери масових комунікацій, де передусім суттєво зросла кількість друкованих засобів масової інформації (ЗМІ) переважно ділового та розважального спрямування.

Нормативно-правове регулювання інформаційної сфери певний час здійснювалося на основі прийнятого у червні 1990 р. Закону СРСР «Про пресу та інші засоби масової інформації» та інших актів радянського періоду. Формування власної законодавчої бази в інформаційній сфері було досить інтенсивним. У цей період, за нашими підрахунками, було прийнято 8 Законів України, що стосуються інформаційної сфери (ключовим з яких став Закон України «Про інформацію») та внесено до них 4 поправки.

Відбулися певні структурні зміни суб'єктів управління інформаційною сферою. Їх діяльність у цілому характеризувалася в цей період двома крайніми позиціями: від повної відсутності будь-якого відчутного впливу до продовження попередньої радянської практики адміністративного втручання у діяльність насамперед державних та комунальних установ і підприємств галузі. Приватний сектор галузі був на той час у стадії формування і не грав значної ролі.

Таким чином, хоча формальним початком цього періоду є прийняття Україною Незалежності, початковій стадії цього періоду були притаманні основні тенденції розвитку, структура управління та законодавча база, сформовані у 1990 – на початку 1991 р. Завершення цього періоду припадає на кінець 1994 – початок 1995 р., коли було сформовано обриси нової системи державного управління окремими галузями інформаційної сфери незалежної України, а в інформаційному просторі держави визначився перехід до якісних змін. Тривалість цього періоду фактично склала 4,5 – 5 років.

Другий період (з 1995 по 1999 роки) визначався процесами конституційного унормування основоположних принципів у сфері інформації та свободи слова, прийняттям нових законів, що регулюють найрізноманітніші аспекти інформаційних відносин та поправок до раніше прийнятих законів, створенням нових державних органів, як-то: Національна рада України з питань телебачення і радіомовлення, Міністерство інформації (з подальшими реорганізаціями до Державного комітету інформаційної політики, телебачення та радіомовлення України), якісними змінами в інформаційному просторі держави за рахунок суттєвого зростання впливу недержавних ЗМІ та інтенсивним розширенням сфери застосування нових інформаційно-комунікаційних технологій. Пріоритетне завдання державної інформаційної політики в цей період – регулювання (упорядкування) сфери інформаційних відносин – дослівно практично ніде не визначалося, проте чітко проглядалося у діях як центральних, так і місцевих органів влади. Посилювалися різновекторні впливи на інформаційну сферу як безпосередньо з боку держави, так і через наближені до неї політико-економічні групи.

Протягом цього періоду, за нашими підрахунками, було прийнято 12 нових законів і 20 поправок до законів у цій сфері. При цьому увага законодавців зміщується від ЗМІ до ін-

ших галузей – інформатизація та телекомунікації, видавнича, бібліотечна, музейна справа, кінематографія, рекламна діяльність, комунікативна діяльність органів публічної влади тощо. Наприклад, у 1998 р. Законом України була ухвалена Національна програма інформатизації.

Саме в цей період неодноразових змін зазнали структура та напрями діяльності суб'єктів державного управління (державного регулювання) в інформаційній сфері.

Суттєво змінюється інформаційна сфера. У цей період було сформовано структуру державного телерадіомовлення, яка практично без змін існує й донині. У 1997 – 1998 рр. була здійснена спроба запровадження в Україні суспільного (громадського) телерадіомовлення, що, незважаючи на прийнятий Закон України «Про систему Суспільного телебачення і радіомовлення в Україні» та відповідні постанови Верховної Ради України, і досі не знайшла свого втілення. Інтенсивно почали розвиватися електронні ЗМІ – телебачення, радіомовлення, став набувати поширення Інтернет. Кількісне переважання недержавних ЗМІ над державними в цей період обумовлює необхідність коригування комунікативної політики органів публічної влади. Ринкове регулювання не дало ЗМІ очікуваної повної незалежності. Разом з потужними фінансовими вливаннями приватного сектора в ЗМІ посилився вплив великих політико-економічних груп на зміст їх повідомлень. За таких умов органи державної влади часто програвали «інформаційні війни».

Таким чином, протягом другого періоду склалася в цілому нормативно-правова база державної інформаційної політики України та структура суб'єкта управління в інформаційній сфері. Тривав цей період рівно п'ять років (межа 1994 – 1995 рр. – кінець 1999 р.), протягом яких відбувалися не лише «експерименти» над структурою суб'єкта управління, але й набув нових обрисів інформаційний простір держави, де значно посилився приватний сегмент.

Третій період (з 2000 по 2004 роки) характеризується спробами уніфікувати нормативно-правову базу у сфері інформаційних відносин та конкретизувати напрями і завдання державної інформаційної політики України, в умовах звуження державного сектора масових комунікацій, держава намагається сприяти діяльності державних і комунальних ЗМІ, у першу чергу регіональних і місцевих, відбувається розширення сфери застосування інформаційно-комунікаційних технологій, починається формування електронного уряду.

У цей період зазнають численних коригувань раніше прийняті закони. За нашими підрахунками було прийнято 9 законів і 70 поправок до законів, що стосувалися проблем інформаційної сфери. У тому числі в цей період було ухвалено закони України «Про електронні документи та електронний документообіг» і «Про електронний цифровий підпис». У 2002 р. було запропоновано до обговорення проект Інформаційного кодексу України, розроблений Державним комітетом інформаційної політики, телебачення і радіомовлення України. Ряд нових правових норм, що мали б захищати журналістів від втручання в їхню законну діяльність, містив прийнятий у цей період Кримінальний кодекс України.

У цей період відбувалося інтенсивне становлення, розроблення й впровадження основних компонентів електронного урядування: прийняття нормативно-правової бази, створення урядового веб-порталу, введення в органах державної влади системи автоматизованого діловодства та контролю виконавської дисципліни, розвитку телекомунікаційної інфраструктури.

Загалом цей період, що тривав дещо більше п'яти років (з кінця 1999 до початку 2005 рр., коли були сформульовані нові пріоритети державної інформаційної політики України), став надзвичайно суперечливим за своїм характером і відзначався прогресом у галузі інформатизації та формуванні електронного уряду, нереалізованими ідеями в частині кодифікації інформаційного законодавства та регресом у частині забезпечення свободи слова.

Четвертий період (з 2005 по 2010 роки) характеризується суттєвим зниженням темпів законотворчості в інформаційній сфері, відсутністю кардинальних змін у системі управління галузями інформаційної сфери, намаганнями лібералізувати комунікативну політику органів публічної влади, наблизити до європейських стандартів державну політику у сфері ЗМІ, інтенсивною роботою з визначення основних напрямів і формуванням основ розвитку інформаційного суспільства та впровадження електронного урядування в Україні.

У березні 2005 р. відбулося кілька подій, які продемонстрували курс на нові підходи до державної інформаційної політики України. Зокрема, 10 – 11 березня у Києві проходила 7-а Європейська міністерська конференція з питань політики у сфері засобів масової інформації, де розглядалися актуальні проблеми європейської медіа- та комунікативної політики. Україна вперше виступила «господарем» цього представницького заходу, що мало підтвердити нову стратегію держави в інформаційній сфері, упровадження в Україні нових стандартів роботи журналістів, створення суспільного телерадіомовлення, принципів саморегулювання медійної галузі тощо.

Протягом четвертого періоду, за нашими підрахунками, було прийнято 5 нових законів України та внесено 69 змін до чинних законів в інформаційній сфері. Переважна увага тепер

приділялася питанням розвитку інформаційного суспільства, електронного урядування.

Окремі зміни, що стосувалися перерозподілу функцій між суб'єктами реалізації державної інформаційної політики України відбулися, наприкінці 2005 р., коли питання мовної політики було вилучено у Держтелерадіо і передано до Міністерства культури України. На початку 2006 р. функція реєстрації друкованих ЗМІ була передана до Міністерства юстиції України. У березні 2008 р. на базі управління інформатизації Державного департаменту з питань зв'язку та інформатизації був утворений Державний комітет інформатизації. У липні 2010 р. Держкомінформатизації був ліквідований, а його правонаступником став Державний комітет України з питань науки, інновацій та інформатизації. Але вже у грудні 2010 р. за Указом Президента України цей Державний комітет було реорганізовано у Державне агентство з питань науки, інновацій та інформатизації України.

Цим же Указом було створено Державну службу України з питань захисту персональних даних та реорганізовано Державний комітет архівів України в Державну архівну службу України. До системи центральних органів виконавчої влади також були віднесені такі суб'єкти державної інформаційної політики, як Державний комітет телебачення і радіомовлення України та Адміністрація Державної служби спеціального зв'язку і захисту інформації України

Разом з тим, на думку А. Семенченка та А. Журавльова, у цей період посилилась конкуренція між органами державної влади за повноваження у сфері інформатизації та розвитку інформаційного суспільства, наслідком якої стали децентралізація управління і розпорошення функцій головного суб'єкта управління серед інших органів державної влади, втрата ефективності управління та контролю в цій сфері [6].

У контексті розвитку електронного урядування в цей період удосконалюється урядовий веб-портал у частині забезпечення надання послуг громадянам та представникам бізнесу, уніфікуються системи електронного документообігу органів виконавчої влади, створюється інфраструктура електронного цифрового підпису, продовжується об'єднання центральних органів виконавчої влади в єдину захищену мережу спеціального зв'язку.

Таким чином, цей період ми відміряємо від лютого-березня 2005 р. до січня 2011 р. Завершенням цього тривалого (майже шість років) періоду, на наш погляд, є набуття чинності та ухвалення кількох важливих документів, які закріпили нові підходи в державній інформаційній політиці Україні. Так, 1 січня 2011 р. чинності Закон України «Про захист персональних даних», прийнятий у червні 2010 р. У січні 2011 р. було прийнято Закони України «Про інформацію» (нова редакція) та «Про доступ до публічної інформації». У грудні 2010 р. Кабінетом Міністрів України було схвалено Концепцію розвитку електронного урядування в Україні. Оголошені на початку цього періоду пріоритети були частково реалізовані у сфері забезпечення свободи слова, модернізації комунікативної політики органів публічної влади. Прикметним є те, що формування правової основи сучасних відносин в інформаційній сфері на європейських засадничих принципах було завершене вже після виборів нового Президента України. Це свідчить, що з принципових політичних питань, які обумовлені прагненням України до європейської інтеграції, державна інформаційна політика має і може бути спадковою.

П'ятий період (з 2011 року) характеризується насамперед процесами модернізації інформаційної сфери в цілому, що вимагатиме постійного вдосконалення її правового регулювання та, можливо, змін у системі управління її галузями. Його завершальною хронологічною межею, на наш погляд, стане кінець 2015 – перша половина 2016 року, коли державна інформаційна політика України може набути нових рис, що обумовлюватиметься вищезазначеними процесами, а також традиційними для української політики трансформаціями після президентських і парламентських виборів.

З початку цього періоду на момент підготовки цієї статті уже було прийнято 4 закони України та внесено 83 зміни до чинного законодавства в інформаційній сфері. Зокрема, в липні 2013 р. було внесено зміни до деяких законів України щодо забезпечення прозорості відносин власності стосовно ЗМІ. Про введення такої норми мова йшла ще з середини 2000-х рр.

Структура суб'єктів державного управління в інформаційній сфері поки що залишається без змін. Але слід звернути увагу, що в грудні 2012 р. уперше було утворено Комітет Верховної Ради України з інформатизації та інформаційних технологій. Це рішення обґрунтовувалося необхідністю більш посиленої уваги законодавців до цієї галузі, що динамічно розвивається.

На користь нашого припущення, що завершальною межею періоду, який зараз триває, може бути 2015 рік, свідчить визначення цього року роком завершення низки амбітних планів, передусім у сфері розвитку інформаційного суспільства, яка стає нині чи не провідним об'єктом державної інформаційної політики України. Зокрема, найближчим часом можуть постати питання про визначення підходів щодо регулювання різних аспектів діяльності в мережі Інтернет та інші близькі до нього.

До завершення цього періоду може актуа-

лізуватися і питання про зміну структури державного управління в інформаційній галузі у зв'язку зі змінами структури інформаційної сфери в цілому та розпорошенням функцій щодо галузі інформатизації, яка розвивається найбільш динамічно.

Так, А. Семенченко та А. Журавльов вважають, що загальною тенденцію, починаючи з 1995 р., коли вперше в Україні було створено окремий центральний орган виконавчої влади, який здійснював управління сферою інформатизації на загальнодержавному рівні – Національне агентство з питань інформатизації при Президентові України, стали зміни, результатом яких було, зокрема, пониження статусу та кадрового ресурсу головного суб'єкта управління в цій сфері. Сьогодні ні один з існуючих центральних органів виконавчої влади не в змозі самостійно розв'язати проблеми розбудови інформаційного суспільства та впровадження електронного врядування. Як варіант автори розглядають створення Міністерства інформації з включенням до його складу окремих центральних органів виконавчої влади у цій сфері [6].

Така пропозиція може мати високу ймовірність реалізації. До того ж, зміни у цьому плані, на наш погляд, можуть відбутися за умови внесення кардинальних змін до Конституції України, де на цей час призначення та звільнення Голови Державного комітету телебачення та радіомовлення віднесено до повноважень Верховної Ради України. Нині, порівняно з серединою 1990-х років, цей Державний комітет уже не грає такої визначальної ролі в інформаційній сфері держави. Але наявність зазначеної конституційної норми обумовлює поки що необхідність збереження його в структурі державного управління.

Висновки. На основі запропонованих концептуальних підходів було з'ясовано, що розвиток державної інформаційної політики України з 1991 року проходив у кілька етапів, у кожного з яких були свої пріоритети, характерні проблеми та способи їх розв'язання, різна структура державного управління (державного регулювання) в інформаційній сфері. Кожен період тривав орієнтовно п'ять років і такі тенденції можуть зберегтися. Етап становлення державної інформаційної політики України тривав, на наш погляд, до 1999 року, охоплюючи два періоди. Потому слід розглядати періоди подальшого розвитку цієї державної політики на основі сформованої правової бази та системи державного управління інформаційною сферою. Таким чином, протягом третього – п'ятого періодів розвитку пріоритет змістився до вдосконалення чинної нормативно-правової бази та структури управління і різних аспектів сфери розвитку інформаційного суспільства (зокрема, на перші позиції виходять електронне урядування, безпека електронних комунікацій, упровадження новітніх технологій тощо). Прикметно, що виокремлені періоди лише частково збігаються з відповідними виборчими циклами, а більшою мірою залежать від стану та темпів розвитку саме об'єкта цієї державної політики.

Подальші дослідження з цієї тематики доцільно зосередити на розробленні методології та здійсненні прогнозування розвитку державної інформаційної політики України з урахуванням результатів ретроспективного аналізу та інших прогностичних методів.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Браун М. П. Посібник з аналізу державної політики / М. Пол Браун. – К. : Основи, 2000. – 243 с.
2. Концепція національної інформаційної політики : проект. – К. : Держкомінформ України, 2002. – 28 с.
3. Пал Л. А. Аналіз державної політики / Леслі А. Пал; пер. з англ. І. Дзюб. – К. : Основи, 1999. – 422 с.
4. Про внесення змін до Закону України «Про інформацію» : Закон України від 13.01.2011 р. № 2938-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/T112938.html
5. Про інформацію : закон України від 02.10.1992 р. № 2657-XII, зі змінами [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/%D1%8E
6. Семенченко А. І. Теоретико-методологічні засади інституалізації державного управління у сфері електронного урядування / Семенченко А. І., Журавльов А. В. // Державне управління: теорія та практика : електронне наук. фахове вид. – 2011. – № 2. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.nbuv.gov.ua/e-journals/Dutp/2011_2/txts/Semenchenko.pdf

REFERENCES:

1. *Braun M. P.* Posibnyk z analizu derzhavnoi polityky (Handbook of Public Policy Analysis). K. : *Osnovy*, 2000. 243 p.
2. Kontseptsiia natsionalnoi informatsiinoi polityky : proekt (The concept of a national information policy: the project). K. : Derzhkominform Ukrainy, 2002. 28 p.
3. *Pal L. A.* Analiz derzhavnoi polityky (Policy Challenges). K. : *Osnovy*, 1999. 422 p.
4. Pro vnesennia zmin do Zakonu Ukrainy «Pro informatsiiu» : Zakon Ukrainy vid 13.01.2011 r. № 2938-VI (On Amending the Law of Ukraine "On Information": The Law of Ukraine of 13.01.2011 № 2938-VI). [Elektronnyi resurs]. Mode of access : http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/T112938.html
5. Pro informatsiiu : zakon Ukrainy vid 02.10.1992 r. № 2657-XII, zi zminamy (On information: the law of

Ukraine from 02.10.1992 № 2657-XII, as amended). [Elektronnyi resurs]. Mode of access : http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/%D1%8E
6. *Semenchenko A. I.* Teoretyko-metodolohichni zasady instytualizatsii derzhavnoho upravlinnia u sferi elektronnoho uriaduvannia (Theoretical and methodological basis of institutionalized governance in e-government). *Derzhavne upravlinnia: teoriia ta praktyka : elektronne nauk. fakhove vyd*. 2011. № 2. [Elektronnyi resurs]. Mode of access : http://www.nbuv.gov.ua/e-journals/Dutp/2011_2/txts/Semenchenko.pdf

Дрешпак Валерій Михайлович – доктор наук з державного управління, доцент
Дніпропетровський регіональний інститут державного управління Національної академії державного управління при Президентові України
Адреса: 49044, м. Дніпропетровськ, вул. Гоголя, 29
E-mail: profi1@ua.fm

Dreshpak Valerii Mykhailovych – doctor of public administration, associate professor
Dnepropetrovsk regional institute of public administration, the National academy of public administration, office of the President of Ukraine
Address: 29, Gogol Str., Dnipropetrovsk, 49044
E-mail: profi1@ua.fm